

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL RAIONAL CRULENI
MD-4800, str. Cruleni, nr. 31 August, 100, tel. 024822058, fax. 024822233
web: www.cruleni.md, e-mail: consiliu@cruleni.md

REPUBLIC OF MOLDOVA
CRULENI DISTRICT COUNCIL
100, 31 August str., Cruleni, MD-4800, ph. 024822058, fax. 024822233
web: www.cruleni.md, e-mail: consiliu@cruleni.md

DECIZIE nr. 26/03
din 13 septembrie 2019

**Ca privire la aprobarea Strategiei de Tineret
in raionul Cruleni pentru anii 2019-2023**

In scopul implementării Strategiei naționale de dezvoltare a securității de tineret, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1006/2014, în temeiul Regulamentului privind constituirea și funcționarea Consiliului raional Cruleni, aprobat prin decizia nr. 03/02 din 29.07.2015, art. 43 și art. 46 al Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, Consiliul raional Cruleni.

DECIDE:

1. Se aprobă Strategia de Tineret în raionul Cruleni pentru anii 2019-2023, conform anexei
2. Responsabil de organizarea executării deciziei se desemnează dl. Coman Vitalie, vicepreședintele raionului.

Președintele raionului

Secretarul Consiliului raional Cruleni

Natalia EFROS-BUJOR

Diana RUSU

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL RAIONAL CRIULENI

STRATEGIA DE TINERET ÎN RAIONUL CRIULENI 2019-2023

ABREVIERI

ADR – Agenția de Dezvoltare Regională

APL – Administrație Publică Locală

AO – Asociație Obștească

CRT UNIT – Centrul Resurse pentru Tineri „Universul Tinerilor”

DDFM – Direcția pentru Ocuparea Forței de Muncă

CMF – Centrul Medicilor de Familie

CR – Consiliul Raional

CS – Centru de Sănătate

CSP – Centrul de Sănătate Publică

DE – Direcția Educație

OMF – Oficial Medicilor de Familie

ONG – Organizație Nonguvernamentală

SAPP – Serviciul Asistență Psiho-Pedagogică

RM – Republica Moldova

STRATEGIA DE TINERET ÎN RAIONUL CRUJENI 2019-2023

CUPRINS

Introducere

- I. Analiza contextului politic, economic, social și educațional. Situația tinerilor din raionul Crujeni.
- II. Definirea problemelor cu care se confruntă tinerii din raion.
- III. Cadrul general al Strategiei
 Prioritățile strategiei
 Obiectivele generale, specifice.
- IV. Analiza SWOT.
- V. Planul de Acțiuni privind Strategia de Tineret 2019-2023
 Planul de Acțiuni pentru 5 ani (2019-2023)
 Planul de Acțiuni pentru primul an (trimestrul II 2019 – trimestrul I 2020)
- VI. Planul de raportare și monitorizare.
- VII. Riscuri și amenințări în implementarea Planului Strategic.

Recomandări

Introducere

"Dominat de pesimism și nemulțumire, reproducând prejudecățile și intoleranțele generațiilor anterioare – acesta pare a fi portretul tinerului de astăzi din Republica Moldova, creat de autori studiului "Implicarea tinerilor pentru o schimbare pozitivă în societate".

Tineretea este perioada de vârstă cea mai fascinantă și poate cea mai complicată. Exact în această perioadă, tinerii învață lumea, dar concomitent, nu se mai simt copii dar nici nu sunt adulți. Provocările și riscurile cu care se confruntă pot fi diverse: de la un acces redus la educație și servicii de sănătate până la abuz, violență și excludere socială. Desigur, tinerii sunt percepuți ca o sursă de probleme atât pentru membrii familiei, cât și pentru societate.

Tinerii din Republica Moldova sunt mult mai vulnerabili decât semenii lor din țările din Europa și au nevoie de recodată de sprijin din partea statului, servicii calitative de sănătate, educație și o piață atractivă a muncii. În caz contrar, există riscul ca să rămână în țară populația în etate.

Printre problemele cu care se confruntă tinerii din Republica Moldova se numără fumatul, consumul excesiv de alcool, drogurile, relațiile sexuale timpurii, boli cu transmitere sexuală. La fel de important este de subliniat și implicarea scăpută în activități non-formale, lipsa de inițiativă, locuri de muncă limitate și salarii mici, dependența de părinți, rude, etc.

În ceea ce privește participarea tinerilor la viața comunitară, majoritatea dintre ei nici că nu știu ce ar trebui să facă și în general nici nu sunt încurajați să participe.

Cea mai mare parte a tinerilor din raionul Criuleni aleg să părăsească țara. Acest lucru a fost confirmat de participarea la focus grupurile desfășurate, numărul celor care rămân să producă careva schimbări este în descreștere continuă. Este îmbucurător faptul că unii tineri se prind destul de motivați și entuziasmați pentru plecare la studii în străinătate, dar că este trist când auzi că mulți dintre ei nu mai vor să revină în țară. Principala cauză care alungă tinerii din țară – este șomajul. Chiar și studiile realizate la nivel de țară, demonstrează că patru din zece șomerii sunt tineri, astfel analiza ponderii tinerilor în rândul tuturor șomerilor confirmă vulnerabilitatea acestora la angajare.

Potrivit Strategiei Naționale de dezvoltare a sectorului de tineret 2020, cele mai stringente probleme care îl vizează direct pe tineri sunt: gradul scăzut de participare și indiferența tinerilor; situația economică precară; accesul limitat la educație și instruire; instabilitatea politică.

Adevărul este că dacă tinerii decid să plece din țară, atunci situația demografică în țară este catastrofală.

L. Analiza contextului politic, economic, social și educațional

Contextul local

Raionul Crișleni este amplasat în vecinătatea imediată a capitalei Republicii Moldova – mun. Chișinău, la 40 km distanță. Orașul Crișleni se mărginește cu râul Nistru.

Populația raionului constituie 72,3 mii locuitori, dintre care: 47 mii sunt apti de muncă, doar 24 mii sunt angajați în câmpul muncii. Cele mai multe oferte de muncă sunt în sectorul agrar (80% din numărul total) sunt antrenati în asimilarea muncii.

Contextul politic

La nivel național există multe politici publice focusate pe tineri, inclusiv cei din grupuri vulnerabile cu risc de excluziune. Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova 2020" percepe tinerii în calitate de beneficiari prin prisma studiilor relevante pentru un viitor mai bun, pentru o carieră, ținându-se cont de rata șomajului destul de ridicată în rândul tinerilor și a nivelului de pregătire al acestora în sistemul educațional pentru o integrare mai eficientă pe piața muncii. În aceeași ordine de idei, reamintim despre documentul propus de către Ministerul Educației "Educație 2020", care prevede dezvoltarea sistemului educațional prin jehina accesului, relevanței și calității tehnologiilor informaționale, a căror beneficiari sunt tinerii ca parte a sistemului formal de educație.

Drepturile tinerilor se regăsesc în majoritatea tratatelor internaționale și regionale de drepturi omului la care Republica Moldova a aderat. Deci, tinerii din Republica Moldova beneficiază de drepturi și libertăți în următoarele acte legislative:

- Constituția RM
- Legea nr. 215/2018 cu privire la tineret
- Hotărârea Guvernului nr. 1006/2014 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a sectorului de tineret 2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia
- Hotărârea Guvernului nr. 654/2008 cu privire la programul național de abilitare economică a tinerilor
- Hotărârea Guvernului nr. 1250/2008 cu privire la asigurarea cu locuință gratuită a tinerilor specialiști cu studii superioare și postuniversitare de rezidențiat, repartizați și angajați în câmpul muncii în instituțiile publice (bugetare) din sate (comune)
- Hotărârea Guvernului nr. 1471/2016 pentru aprobarea Strategiei Naționale privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017 – 2021
- Hotărârea Guvernului nr. 1145/2007 cu privire la acordarea facilităților Tinerilor specialiști cu studii medicale și farmaceutice.
- Strategia națională de dezvoltare a educației incluzive
- Strategia de dezvoltare social-economică a raionului Crișeni 2016-2020
- Acordul de parteneriat privind dezvoltarea centrelor de tineret din 13.03.2018 încheiat între Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova și Consiliul raional Crișeni

Dimensiunea socială

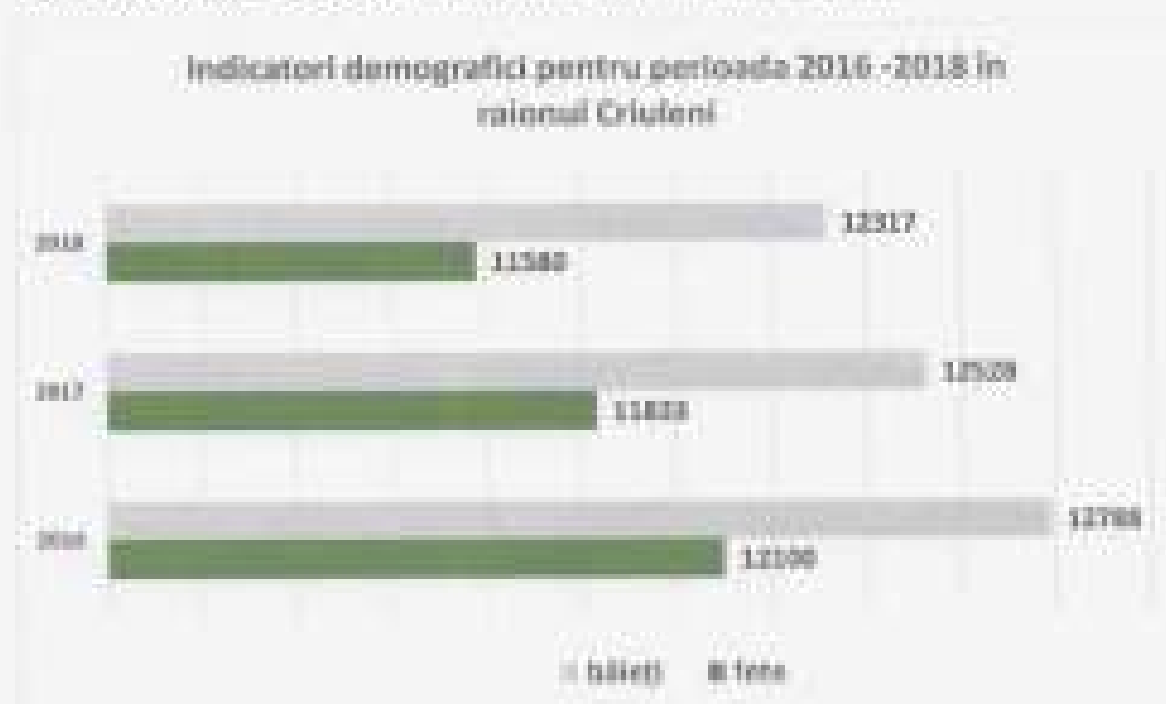
Indicatori demografici prezentați pentru perioada anilor 2016-2018:

Tabelul 1. Situația demografică în raionul Criuleni pentru anii 2016-2018

Anul	Sex	Din mediul rural	Din mediul urban	16-20 ani	21-25 ani	26-30 ani	31-35 ani
2016	fete	10664	1436	2445	3331	3465	2856
	Băieți	11271	1517	2583	3385	3797	3023
2017	fete	10429	1404	2254	3163	3596	2820
	Băieți	11048	1480	2411	3197	3872	3048
2018	fete	10218	1362	2124	2951	3660	2845
	Băieți	10877	1440	2258	3071	3898	3090

Datele din tabelul nr. 1 sunt reflectate și în graficul de mai jos:

Figura 2. Prezentarea evoluției numărului de tineri în raionul Criuleni

Conform celor prezentate în graficul de mai sus, este vizibilă scăderea indicatorului demografic. Acest fapt se explică prin creșterea numărului populației care pleacă peste hotare și nu mai revin în țară: părinți plecați care ulterior își iau și copiii. Participanții la cele 4 forum-grupuri organizate s-au exprimat destul de siguri pe sine, că după absolvirea școlii, colegilor, își doresc să plece din țară, ceea ce va avea impact direct asupra scăderii natalității în raion.

În rezultatul discuțiilor, completării chestionarului, locurile unde tinerii își petrec timp, sau au tendință cea mai mare parte a timpului sunt școala, primăria, biserică și casa de cultură. În aceeași ordine de idei, menționăm că locurile precum: centrul medicilor de familie, asociațiile obștești, relaționarea cu asistentul social, polițistul, centrul de resurse – au fost negate. Din cele relatate, reiese că tinerii singuri decizi pentru ei cum să-și petreacă timpul, cu dăruie să relaționeze, fie la necesitate, fie din interes.

Figura 3. Locurile cele mai des frecventate de către tineri

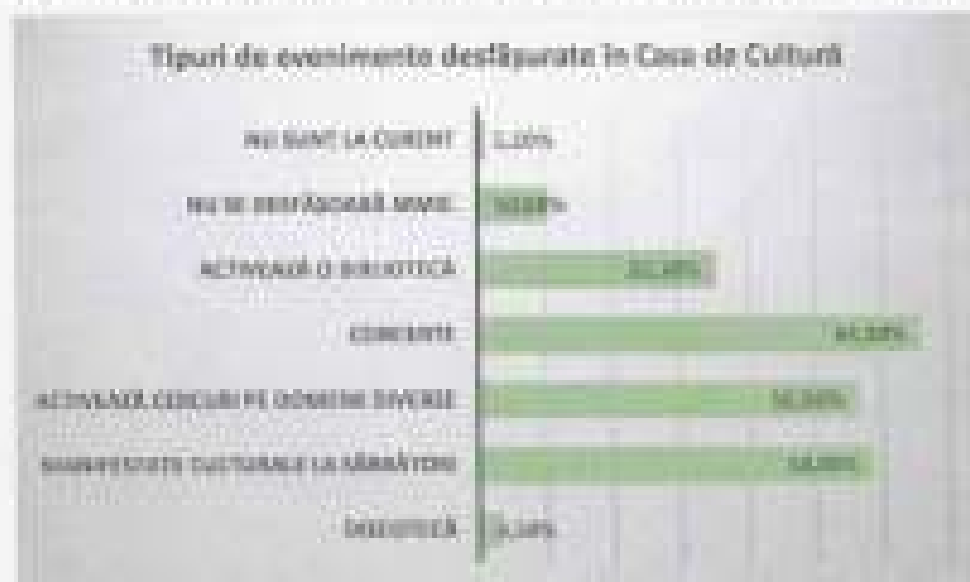
Din discuțiile cu grupul de lucru, este important de menționat că mulți dintre tinerii își petrec timpul în cadrul Centrului UNIT și în Centrul Prietenos Tinerilor, unde practică diverse activități interactive.

Este destul de dificil pentru tinerii din mediile rurale, în organizarea și petrecerea timpului liber într-un mod interactiv, corespunzător intereselor proprii. Fie că din lipsa de spațiu, care le-ar permite să se adune pentru socializare și comunicare, fie din cauza transportului care circulează cu program strict, și respectiv tinerii, nu pot beneficia de activitățile interesante care se desfășoară în raion, chiar și cele din cadrul Centrului UNIT, pe care majoritatea tinerilor le ignoră.

Ună dintre tinerii care au participat la focus grupuri și care și-au expus destul de activ, au remarcat că de fapt timpul care le rămâne a fi liber, este destul de limitat din cauza multor atribuții pe care le au, cum ar fi programul școlar foarte încărcat, ajutorul părinților în realizarea unor munci gospodărești, asigurarea familiei și a copiilor cu strictul necesar (tinerii care sunt deja căsătoriți), etc. De cele mai dese ori, tinerii se limitează la vizionarea de filme la TV, computer, rețele de socializare.

33,4% dintre tinerii care s-au pronunțat în completarea chestionarelor, au participat activ la focus grupurile realizate, susțin că în localități există Case de Cultură, în timp ce alți 4,5% - susțin că nu există, posibil sunt din localitățile mai mici, atribuite primăriilor din vecinătate. Adevărul este că, chiar dacă există aceste Case de Cultură, ele funcționează pentru diverse evenimente, mai puțin dintre cele agreate de către grupul de tineri.

Figure 4. Cât de informați sunt tinerii de ceea ce se petrece în propria localitate

În rezultatul discuțiilor, doar 33,3% dintre respondenți, participă și sunt interesați de ceea ce se petrece în localitatea lor, în timp ce alți 66,7% nu se implică deloc, preferă să stea acasă și comentează pe rețele de socializare, să navigheze pe internet, sau sunt plecați din localitate la studii.

Cele mai dezavantajate categorii de populație în raionul Crușeni, în opinia tinerilor, sunt considerate a fi pensionarii, profesorii, familiile cu mulți copii și lipsurile familii. Persoanele din grupul vulnerabil beneficiază de suport, ajutoare financiare, drept consecință tinerii consideră că aceștia beneficiază de strictul necesar. În timp ce foarte puțin, Autoritățile publice locale, cât și Guvernul Republicii Moldova, încurajează implicarea tinerilor în activități, locuri de muncă care le-ar oferi un trai decent.

Figura 5. Categoriile de populație dezavantajate în viziunea tinerilor

Chiar și datele sondajului denotă că, cei care au mai mulți copii beneficiază de ajutoare financiare, suport bănesc, în timp ce familiile tinere, continuă să fie dependente de părinți, din simplul motiv că nu se descurcă singuri financiar cu cheltuielile zilnice.

Situația tinerilor din raionul Crâșeni

Strategia respectivă se referă la toți tinerii, conform prevederilor legale, situația lor actuală în funcție de disponibilitatea datelor statistice pe diferite grupe de vârstă, sex și nivel de educație. Strategia abordează situația și politicile pentru tinerii cu vârsta cuprinsă între 16-35 de ani. Analiza este defalcată pe grupele de vârstă 16-20, 21-25, 26-30, 31-35, și respectiv pe sexe: fete și băieți.

Figura 6. Repartizarea tinerilor din raionul Crâșeni, în funcție de sex:

Chiar și în rezultatul discuțiilor din cadrul celor 4 focus grupuri cu tinerii din raionul Criuleni, fetele și-au dovedit a fi mult mai alarmante de situația actuală atât la nivel național, cât și la nivel local. Dacă băieții sunt ferm convinși că vor să plece din țară în căutarea unui salariu mai mare, indiferent de muncă pe care le vor presta, atunci fetele – își doresc să profeseze în baza studiilor făcute.

Problemele majore existente la nivel de raion, percepute de către tinerii respondenți sunt:

- Emigrarea,
- Indiferența Autorităților Publice Centrale și Locale de nivel II,
- Lipsa de activități extracolare, de agrement pentru tineri,
- Comportamente delincvente: huliganism, vandalism, alcoolism, etc.,
- Insuficiența locurilor amenajate pentru petrecerea timpului liber,
- Problema cu transportul din mediile rurale în centrul raional (graficul impune la constrângeri și limite),
- Infrastructura slab dezvoltată,
- Voluntariatul slab dezvoltat,
- Număr limitat al persoanelor care s-au implicat în motivaarea tinerilor și motivarea acestora de a se implica în activități diverse,
- Lipsa schimburilor de experiență cu alte raioane, mai exact ce se face în domeniul tineretului,
- Educația (în familiile biologice, familii extinse, instituții de învățământ, etc.)
- Lipsa locurilor de muncă,
- Corupția,
- Sărăcia,
- Atitudinea negativă a tinerilor față de studii, etc.

Dimensiunea economică

Tinerii din raionul Criuleni, precum și cei din întreaga țară, se plâng pentru că întâmpină dificultăți în a găsi un loc de muncă și un loc de trai, iar traiul care duce spre o viață decentă este din ce în ce mai complicat. Multe din problemele cu care se confruntă, sunt atribuite politicilor existente în țară și indiferenței celor apți de luarea deciziilor. Este destul de dificil pentru un tânăr care a absolvit școala profesională sau Universitatea să-și găsească un loc de muncă în raionul de baștină. Cele mai accesibile locuri de muncă sunt munțile sezoniere (agricole, chelner, bonă, dilacși), dar care nu-i asigură tânărului un trai decent, în special cei care deja au propriile familii cu copii. Datele obținute de la Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă din raionul Criuleni, pentru cetățeni care s-au înregistrat oficial, arată cam așa:

Figura 7. Număr de persoane din raionul Criuleni înregistrate oficial la ADFM

Este vizibilă scăderea numărului de persoane care apelează la serviciile ADFM pentru a-și găsi un loc de muncă. În rezultatul discuțiilor cu reprezentanții ADFM, una dintre cauze ar fi, asigurarea cu ajutor financiar din partea statului, pe mulți dintre tinerii care figurează în lista celor din grup vulnerabil. Pentru mulți dintre ei, este mai rentabil să primească ajutor și să rămână în condiții casnice, decât să meargă zilnic la serviciu.

În continuare ne-am propus determinarea sursei de venit în rândul tinerilor din raionul Criuleni, în lipsa unor locuri de muncă stabile și cu un salariu care le-ar permite să-și asigure un trai decent.

Fiecare din, are o reprezentare proprie a "traiului decent", ceea ce ne-a provocat să abordăm și acest subiect. Majoritatea celor prezenți la discuții au susținut că-și doresc un salariu care le-ar permite să-și satisfacă nevoile de bază, să-și întrețină propria familie, să aibă un loc de trai, un mijloc de transport și să-și poată ajuta și părinții. Foarte puțini dintre ei care au menționat și petrecerea timpului liber mai distractiv, vacanțe cu cei dragi sau călătorii. Aceștia ne comunică despre via reală pe care le trăiesc tinerii. Este ceva normal să-și dorești un salariu decent care să-ți asigure un trai adecvat. Mulți tineri refuză să se înregistreze la ADFM din simplul motiv că muncile propuse de aceștia oferă salarii mici, care nu le permite să facă față cheltuielilor cotidiene. Chiar dacă au facultăți absolvite, ei sunt pregătiți să muncească o perioadă determinată peste hobby, pentru a-și îmbunătăți condițiile de trai, aici, la ei acasă.

În figura ce urmează, sunt prezentate sursele de venit ale tinerilor, acum la etapa actuală:

Figura 8. Venitul tinerilor din raionul Criuleni

Datele prezentate în figura de mai sus, confirmă cele spuse de tineri, precum că se simt jenati din cauza că sunt susținuți financiar de către părinți. Chiar dacă au reușit deja să facă o facultate, deși un loc de muncă, nu le ajung salariile nici măcar pentru strictul necesar (serviciile comunale, produse alimentare, produse de igienă).

Dimensiunea educațională

Introducerea actelor normative în sistemul educațional, a dat startul multitudinilor de transformări, atât pozitive cât și negative. Tinerii prezenți la întâlniri, au vorbit mai mult despre cele cu tentă negativă, cum ar fi: insuficiența finanțării instituțiilor de învățământ, plecarea cadrelor defective la muncă peste hotare sau transferul în alte domenii de activitate mai bine plătite, îmbătrânirea cadrelor didactice, acceptarea la studii superioare a candidaților cu un nivel scăzut de rezolvare, etc.

Tineri, care au fost rezpondenți în cadrul activităților realizate, au diferite niveluri de studii:

Figura 9. Studiile tinerilor rezpondenți

Majoritatea tăcută, retrasă – sunt acei tineri care au venituri mai mici, educație și nivel de informație redus, fie că sunt conservatori sau intoleranți. Din cele relatate în cadrul focus grupurilor, tinerii din această categorie rămân în afara tuturor programelor, inclusiv ce țin de participare, implicare la viața comunitară. De cele mai dese ori, ei sunt preocupați de rezolvarea problemelor socio-economice cu care se confruntă, atât ei, cât și propriile familii. La altă extremă, minoritatea activă – sunt tinerii care participă la consultări, cei care încearcă să se implice în procese de luarea deciziilor și care sunt în căutarea oportunităților de dezvoltare personală și profesională.

Din cele relatate de tinerii cu care s-au menținut conversații, s-a constatat o rată mică de participare în viața publică și activism civic scăzut. Tinerii sunt chiar mai puțin activi și interesați decât media populației, de ceea ce se întâmplă atât la nivel de țară, cât și la nivel local. Chiar dacă este remarcată o implicare maximă și foarte activă prin intermediul rețelelor sociale (Facebook, Instagram, Viber), aceasta nu are o corespondență deplină în offline.

Figure 10. Aspirările tinerilor din Craiova, legate de studii

Cei care își fac studiile, chiar dacă și doresc să rămână în țară, le este destul de dificil să-și vadă viitorul aici, în local de naștere.

Este complicat pentru majoritatea tinerilor din întreaga țară să-și găsească un loc de muncă bine plătit, chiar pe specialitatea absolvită. Foarte mulți dintre ei, aderă la diverse cursuri, care le-ar oferi posibilitatea să câștige bani pentru propria existență.

Mulți dintre cei care au participat la completarea chestionarului, nici măcar nu se văd angajați aici, în țară, indiferent de studiile pe care le-au făcut, de investițiile făcute de părinți, ei oricum aleg să plece, pentru că altă soluție mai avantajoasă, nu este percepută de către ei.

Figura 11. Preferințe de angajare ale tinerilor din raionul Criuleni

Domeniile de care sunt foarte interesați tinerii din raionul Criuleni și-au dovedit a fi:

- Medicină
- Economie
- Psihologie
- Drept
- Administrare, politică
- Învățământ
- Tehnologii informaționale
- Jurnalism, comunicare și informare
- Construcție
- Management
- Consultanță tehnică
- Electricitate
- Domeniul social
- Telecomunicații
- Cultură
- Fotograf
- Altele, unde se plătește bine.

Din cele expuse mai sus, este vizibil faptul că tinerii manifestă aspirații, și doresc foarte mult să poată avea o specialitate, să profeseze ceva bine plătit, doar că, totodată sunt dezamăgiți de cum decurg lucrurile în țară, în raion și cât de dificil este să-și găsească un loc de muncă care le-ar asigura un trai decent.

Dacă ar fi să prezentăm grafic dorințele tinerilor din raionul Criuleni, referitor la nevoile pe care le trăiesc pentru instruire în diverse domenii, acesta ar arăta în felul următor:

Figura 17. Neele de instruire ale tinerilor

Alte domenii, de care unii sunt preocupați, într-un număr mai mic sunt: oratoria și dezbaterile publice, limbi străine, psihologie și medicină, educație economică și voluntariat.

B. Definierea problemelor

Problemele majore ale tinerilor din raionul Criuleni sunt cauzate de sărăcie, șomaj dar și lipsa abilităților de relaționare, implicare activă în societate, în comunitățile bătrâne. În aceeași ordine de idei putem specifica drept probleme și diminuarea influenței familiei ca factor protector, din cauza că părinții sînt plecați peste hotare, cunoștințe reduse referitoare la riscurile pentru sănătate, practici comportamentale riscante: violență, abuz de substanțe, relații sexuale neprotectate etc.

- **Angajarea în câmpul muncii** a tinerilor se confruntă cu un risc mai sporit de a deveni șomeri, comparativ cu alte grupuri ocupaționale. Aceasta se datorează, în mare parte, pregătirii profesionale neadecvate exigențelor pieței muncii, numărul absolvenților cu studii superioare depășind cu mult pe cel al muncitorilor calificați, care se cer pe piața muncii. Tinerii, în special cei care încă nu au activat niciodată, se confruntă cu probleme majore la încadrarea în câmpul muncii. Acest fapt are loc deoarece majoritatea angajatorilor preferă să angajeze persoane care au deja o anumită experiență în muncă și o calificare profesională, fapt ce reduce esențial șansele tinerilor de a obține un loc de muncă. Pe de altă parte, persoanele tinere nu acceptă salariile, program și condițiile de muncă propuse de angajatori la începutul carierei lor profesionale, considerându-le ca fiind inferioare, salarii mici, locuri de muncă neatractive, lipsa de experiență profesională, oferte limitate de locuri de muncă, formarea profesională neadecvată exigențelor pieței muncii, etc.
- **Sănătatea și protecția socială a tinerilor.** În conformitate cu prevederile Strategiei naționale pentru tineret, una dintre cele mai importante sarcini pentru promovarea

progresului economic și social-politic în orice țară este de a asigura oportunitatea de dezvoltare sănătoasă a tinerilor. Foarte mulți tineri încep să fumeze la o vârstă precoce, consumă alcool, droguri și alte substanțe toxice, practică sexul neprotejat, ceea ce facilitează răspândirea infecțiilor etc. Este necesar să se acorde mai multă importanță unor servicii mai accesibile, de o calitate mai bună, oferite în comunitate și adresate cu precădere tinerilor. Deoarece populația din zonele rurale și din comunitățile sărace are acces redus la servicii de sănătate și accizarea acestor servicii este mai mică, se simte o scădere continuă a interesului tinerilor față de propria sănătate.

- **Insuficiența informării și mediatizării potențialelor riscuri și pericole la care pot fi expuși tinerii care emigrează atât legal, dar și mai mult cei care pleacă ilegal, cum ar fi traficul de ființe umane, proxenetismul, rătăcirile în diferite grupări criminale, deportarea, sancțiuni administrative, etc.**
- **Neimplicarea tinerilor în procesul decizional, în identificarea intereselor și necesităților sale (neparticiparea la activități de dezvoltare personală, creativă, economică (antreprenorială), culturală, parteneriate slabe cu APL I și II, organizarea și implicarea slabă în activități ce reies din interesele tinerilor)**

III. Analiza activelor sociale implicaj

Actori interni	Actori externi
<ul style="list-style-type: none"> - CR Criuleni - Tinerii din raion - Secția Cultură și Turism - Direcția Educație - DASPP Criuleni - APL Raional (de nivel I și II) - DOPM (Direcția pentru Ocuparea Forței de Muncă) - ONG-uri locale (FCPS, CDC) - Centrul de Tineret "UNIT" - Centrul Prietenos Tinerilor - Centrul de Cultură - Agenții economici din raion - Centrele de Sănătate din raion - Școli Sportivă, Școli de Artă - Școli Profesionale - Părinți, Bunei - Bibliotecile locale - Biserici - IP Criuleni - Serviciul privind Situații Excepționale - Ziarul local 	<ul style="list-style-type: none"> - Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Științifice - Universitățile Naționale, Internaționale - Școli profesionale Naționale - NSMPS - ANOPM - CNTM (Consiliul Național al Tinerilor din Moldova) - ONG-uri Naționale (ADR, Indigo, ECO-VISIO) - Centrul Național de Resurse pentru Tineri - Ambasadele - UNICEF - ONG-uri Internaționale (ADV) - CIDMM - Ministerul Dezvoltării Regionale și Infrastructurii - Băncile - Rețeaua de Biblioteci NOVATECA - MAI - Mass-media

Viziunea strategică

În 2023, tinerii din raionul Criuleni participă activ la dezvoltarea economică, educațională, publică, culturală și socială la nivel local, raional și național, în scopul asigurării drepturilor egale tuturor tinerilor la activități de dezvoltare personală, angajare în câmpul muncii și petrecerea timpului liber.

Această viziune se află la baza întregului proces strategic, direcționând atât domeniile prioritare cât și conținuturile aferente, surprinse în măsuri, programe și acțiuni. Pentru elaborarea viziunii au fost luate în considerare atât rezultatele prelucrării chestionarelor, răspunsurile oferite de către tinerii în cadrul celor 4 focus grupuri cât și colectarea informației de la specialiștii responsabili de domeniul respectiv.

Viziunea va fi realizată prin asumarea sa colaborativă de către diverși parteneri locali, autorități publice locale, mediul asociativ și mediul de afaceri prin acțiuni dar desfășurate pe 4 domenii fundamentale:

1. *Educația formală și non-formală*
2. *Sănătatea*
3. *Angajarea în câmpul muncii / obținerea unui altfel de venit : afacere proprie, etc./*
4. *Infrastructură și parteneriate*

Obiectivul General: Crearea unui cadru adaptat și incluziv pentru susținerea dezvoltării personale și profesionale a tinerilor din raionul Criuleni, precum și pentru participarea tinerilor la viața publică și la dezvoltarea durabilă a societății locale.

În baza domeniilor prioritizate au fost elaborate următoarele Obiective Strategice:

Obiectiv Strategic 1: Asigurarea accesului la educație de calitate, atât formală cât și nonformală, tuturor tinerilor din raionul Criuleni

Obiectiv Strategic 2: Promovarea unui mod sănătos de viață în rândul tinerilor

Obiectivul Strategic 3: Orientarea profesională și vocațională a tinerilor din raion

Obiectivul Strategic 4: Dezvoltarea infrastructurii raionale

DESCRIEREA OBIECTIVELOR STRATEGICE

Obiectivul Strategic 1: Asigurarea accesului la educație de calitate, atât formală cât și nonformală, tuturor tinerilor din raionul Criuleni presupune optimizarea procesului educațional. Este foarte importantă implicarea tinerilor și în educație nonformală, aceasta le asigură și îmbunătățirea calității cunoștințelor acumulate în instituțiile de învățământ.

În scopul realizării primului Obiectiv Strategic, Grupul de lucru a elaborat următoarele **Obiective Specifice**:

1. Optimizarea procesului educațional.
2. Stimularea activităților de identificare a nevoilor tinerilor.
3. Susținerea de activități de educație nonformală pe diferite teme.
4. Eficientizarea activității Consiliului Raional al Tinerilor și Consiliului Raional al Elevilor la nivel raional prin implicarea tinerilor în procesul de luare a deciziilor.
5. Extinderea serviciilor pentru tineri în fiecare localitate.
6. Susținerea la nivel local al unui climat de respect și înțelegere interculturală.
7. Monitorizarea și mediatizarea cazurilor de succes.

Obiectiv Strategic 2. Promovarea unui mod sănătos de viață în rândul tinerilor. Sănătatea generației tinere este factorul de bază al securității naționale a statului în condițiile crizei demografice care s-a dezvoltat în ultimele decenii, caracterizată prin declinul natural al populației, rata natalității scăzută, emigrare și mortalitate ridicată. Deși sistemul de sănătate a realizat reforme substanțiale, el nu răspunde în totalitate nevoilor tinerilor. Serviciile de sănătate puse la dispoziția tinerilor sunt orientate spre diagnostic și tratament, dar nu și pe evaluarea vulnerabilității acestora, pe consiliere și o îndrumare către alte servicii de care au nevoie tinerii. În plus, clinicile nu au programe de identificare și implicare activă a tinerilor din zonele rurale, din familiile sărace sau incomplete, cei rămași fără supravegherea părinților sau consumatorii de droguri.

Rezultatele așteptate sunt:

1. Informarea și educarea tinerilor în domeniul sănătății (alimentară, sexuală, igienă)
2. Promovarea practicării sportului în rândul tuturor tinerilor
3. Dezvoltarea parteneriatului la nivel local între Oficiul Medicilor de Familie, Asociații Obștești și grupuri de tineri
4. Promovarea necesității acțiunilor ecologice și organizarea lor
5. Mediatizarea și promovarea bunelor practici.

Obiectivul Strategic 3. Orientarea profesională și vocațională a tinerilor din raion. Rolul orientării profesionale și vocaționale constă în a facilita procesul de identificare a abilităților și intereselor/necesităților, atât din punctul de vedere al societății cât și cel al tânărului. Orientarea la timp a tinerilor deschide viitorul, atât personal, cât și al societății în care aleg să trăiască și să muncească când vor fi adulți. A-i ajuta pe tineri să facă alegeri este un act de mare responsabilitate pe care trebuie să și-l asume atât familia cât și statul, comunitatea în care trăiesc aceștia.

În scopul realizării acestui obiectiv, grupul de lucru și-au propus următoarele Obiective specifice:

1. Informarea despre oportunitățile de angajare, afaceri proprii, investiții
2. Facilitarea intrării în viața profesională
3. Dezvoltarea parteneriatului în scopul identificării locurilor de muncă
4. Promovarea antreprenurialității sociale
5. Monitorizarea și mediatizarea succeselelor

Pentru realizarea Obiectivului Strategic 4. Dezvoltarea infrastructurii rănionale este necesar de realizat următoarele Obiective specifice:

1. Dezvoltarea infrastructurii educaționale în cadrul diverselor instituții publice accesibile tinerilor
2. Motivarea și responsabilizarea agenților economici pentru accesibilizarea și îmbunătățirea infrastructurii
3. Asigurarea infrastructurii pentru organizarea de activități în parcuri și alte locuri publice
4. Asigurarea transparenței procesului decizional în conformitate cu legislația în vigoare
5. Promovare și sensibilizare accesibilității din perspectiva design-ului universal

IV. Analiza SWOT

(Puncte tari - puncte slabe și Oportunități - riscuri)

Obiectivul Strategic 1. Asigurarea accesului la educație de calitate, atât formală cât și nonformală, tuturor tinerilor din raionul Criuleni

PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> - Existența diverselor mecanisme de colectare a opiniilor tinerilor referitor la domeniile de interes; - Comitetul Raional al Tinerilor și Comitetul Raional al Elevilor, existent și activ în raion; - Majoritatea tinerilor din raion au acces la educație formală cât și nonformală; - ONG-uri active în domeniu 	<ul style="list-style-type: none"> - Localități nepregătite pentru dezvoltarea activităților extracolare, nonformale (lipsa specialiștilor pregătiți și motivați, lipsa spațiilor adecvate); - Diferențe în modul de abordare a problemelor, modul de rezolvare a problemelor, acțiune între generații (părinți-copii, profesori-elevi, etc); - Simțul redus pentru implicarea tinerilor în diverse activități nonformale;
OPORTUNITĂȚI	RISURI
<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltare personală și vocațională; - Implicarea ONG-urilor locale în diversificarea activităților educaționale; - Participarea tinerilor la ședințele Comitetului Raional; 	<ul style="list-style-type: none"> - Inegalitatea în drepturi (religie, sex, vîrstă) - Rezistență din partea Administrației Publice Locale; - Migrația; - Situația social-economică a raionului

Obiectiv Strategic 2. Promovarea unui mod sănătos de viață în rândul tinerilor

PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> - Tinerii au acces la informație diferită despre modul sănătos de viață; - Existența ONG-urilor de profil: "VITAMIN", "Femeia și Copilul, Protecție și Sprijin"; - Existența parteneriatului dintre ONG-uri și instituțiile publice; - Inițiativă și receptivitate din partea tinerilor, și implicarea în diverse activități de voluntariat; 	<ul style="list-style-type: none"> - Implicarea redusă din partea părinților în educarea modului sănătos de viață al copilului; - Transpunerea modelului greșit din generație în generație, despre modul sănătos de viață; - Existența familiilor social-vulnerabile care duc un mod de viață nesănătos: alcool, drog, fumat, sex neprotejat, etc; - Neîncrederea în lucrători medicali (corupția, încălcarea confidențialității, abuzul cu caracter personal, etc)
OPORTUNITĂȚI	RISURI
<ul style="list-style-type: none"> - Capacitatea, informarea părinților în modul sănătos de viață; 	<ul style="list-style-type: none"> - Din cauza provocării perioadei de vârstă, tinerii aderă deseori la grupuri/găști delincvente cu impact negativ;

Obiectiv Strategic 3. Orientarea profesională și vocațională a tinerilor din raion

PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> - În programul școlar există modulul "Ghidarea în carieră"; - Prezența ONG-urilor interesate de domeniul respectiv; - DOFM care se implică activ; - Există ONG-uri locale (AD FOPS) care pot oferi asistență și resurse adiționale în dezvoltarea personală și orientarea vocațională a tinerilor; - Este aprobată Legea 105, privind promovarea ocupării forței de muncă 	<ul style="list-style-type: none"> - Grad scăzut de colaborare dintre instituțiile responsabile și Agenții economici locali; - Insuficiența serviciilor de "Ghidare în carieră"; - Lipsa locurilor de muncă adaptate pentru grupul tinerilor cu dizabilități; - Rezistența agenților economici la angajarea tinerilor, inclusiv cu dizabilități
OPORTUNITĂȚI	RISURI
<ul style="list-style-type: none"> - Accesarea buroanelor UE; - Amplasarea geografică a raionului pentru accesarea serviciilor de orientare profesională (aproape de mun.Chirâu); - Există proiecte în derulare privind antreprenoriatul social, care ar 	<ul style="list-style-type: none"> - Solicități excesive din partea agenților economici (experiență de muncă obligatorie); - Migrația tinerilor peste hotare în căutarea unui loc de muncă; - Refuzul de angajare în câmpul muncii din cauza salariilor mici;

<p>serii drept bună practică pentru motivarea tinerilor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oportunitatea de a dezvolta afaceri mici luând în considerare densitatea populației 	<ul style="list-style-type: none"> - Număr redus de agenți economici în raport cu alte raioane.
--	--

Obiectiv Strategic 4. Dezvoltarea infrastructurii raionale

PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> - Există instituții în cadrul cărora se desfășoară activități pentru tineri (Centrul UNIT, Casa de Cultură, Centrul de Arte, Bibliotecă, etc); - Activități extracolare diverse; - Există Strategia Locală de accesibilitate a spațiilor publice în or. Crișlești, aprobată prin decizia Consiliului Local al Primăriei la 24.05.2018. - Există ONG-uri locale (AO FCPS), care pot oferi asistență și resurse adiționale în dezvoltarea infrastructurii și bunelor practici. 	<ul style="list-style-type: none"> - Insuficiența locurilor special amenajate pentru petrecerea timpului liber, activități de agrement; - Implicarea redusă a Autorităților Publice Locale și cetățenilor în organizarea anumitor evenimente, activități pentru tineri; - Insuficiența de co-parteneriat între structurile responsabile de lucru cu tinerii; - Insuficiența surselor financiare pentru asigurarea desfășurării activităților solicitate de către tineri; - Creșterea ratei delincvenței (bulgăriești, vandalism, alcool, etc) din motivul lipsei oportunităților de implicare a tinerilor.
OPORTUNITĂȚI	RISCURI
<ul style="list-style-type: none"> - Există multe spații amenajate prin intermediul granturilor, proiectelor (implementate de ONG-uri, Guvern); - Implicarea tinerilor în activități de voluntariat; - Agenții economici sunt obligați prin lege să acceseze spațiul; - Există ONG-uri locale (AO FCPS), naționale (AO Motivație) cu practici bune-pilotare 	<ul style="list-style-type: none"> - Cheltuieli mari pentru menținerea infrastructurii dezvoltate (lumină, salubritate, etc) - Migrarea (mulți tineri pleacă peste hotare) - Lipsa resurselor financiare;

V. PLANUL DE ACTIUNI PRIVIND IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE TINERET 2019-2023
 5.1. Planul de Acțiuni pentru 5 ani (2019-2023)

Obiectiv Strategic 1: Asigurarea accesului la educația de calitate, atât formală cât și nonformală, tuturor tinerilor din regiunea Crișana							
Obiectiv specific	Perioada de implementare	Responsabil	Parteneri	Costul MDL	Surse de finanțare	Indicatori	Surse de verificare
1	2	3	4	5	6	7	8
1.1. Optimizarea procesului educațional <ul style="list-style-type: none"> - Analiza Curriculum de învățământ (alegere pe marea din clasele primare); - Identificarea oportunităților de angajare a psihologilor școlari și capacitatea lor în derularea personală a tinerilor (1 psiholog la 1 instituție); 	2019-2023 2019-2020	Direcția Educația Instituțiile de învățământ primar ROPS DE Instituțiile de învățământ	CSPT "Viharnin" Asociația părinților ROPS Instituțiile de învățământ Asociația părinților CSPT	6000 20000	CR DMG CR	Nr de copii Nr de etni Nr de copii	Curricula ajustată Psiholog angajat

<p>1.2. Săptămâna activităților de identificare a nevoilor tinerilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Puncte de colectare a nașcărilor/nașterilor tinerilor; 	<p>2019-2023</p>	<p>CSPT "Yuzamir" UNIT DE</p>	<p>Școlile, CS, Biserici, Mass-media, Instituțiile de învățământ,</p>	<p>21000</p>	<p>CA</p>	<p>Nr. Director implicat; Nr. selecții</p>	<p>Raport</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Platforme de discuții cu tinerii și specialiști de teren (anual); 	<p>2019-2023</p>	<p>API și II Centrul de Cultură UNIT</p>	<p>IMSP CSPT Socia Finanțe Mass-media DE FCPS UNIT Casa de Cultură</p>	<p>21000</p>	<p>CA</p>	<p>Nr. de tineri; Nr. sesiune realizate</p>	<p>Procesul verbal; Liste participanți; Plan de Acțiune</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Focus-grupuri (20 focus-grupuri/4 anual) 	<p>2019-2023</p>	<p>Instituția de învățământ profesional FCPS UNIT</p>	<p>DE DOIM</p>	<p>21000</p>	<p>CA</p>	<p>Nr participanți; Nr de focus-grupuri</p>	<p>Raport Plan de Acțiune</p>

<p>1.3.Sustinerea de activități de educație nonformală pe diferite teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> Program de dezvoltare non-formală la nivel de raion: teorii de vorbă, talere, schimb de experiență, seminarii, etc. 	2019-2023	OF UNIT CSPT "Vitamină"	Central Proiecte Tinerilor și Crutăm ONG Alte instituții	250000	OF	Nr de activități realizate Nu da bani care au beneficiat de program	Programul elaborat
<p>1.4.Eficientizarea activității Consiliului Raional al Tinerilor și Comitetul Raional al Elevilor la nivel raional</p> <ul style="list-style-type: none"> Prezentarea raporturilor de activitate Comitetul Raional al Tinerilor și Comitetului Raional al Elevilor la nivelul OF 	2019-2023	OF OC Președinții OF și OFC	Instituțiile de învățământ Președinții UNIT	-	-	Nr de activități realizate	Raportarea
<p>1.5.Extinderea serviciilor pentru tineri în fiecare localitate</p> <ul style="list-style-type: none"> Acordarea cu spații pentru inițierea tinerilor 	2019-2023	Instituțiile de învățământ AFI	UNIT Biblioteca Palatul AD FOPS CSPT "Vitamină"	-	-	Nr de spații Nr de tineri	Spații amenajate

<p>1.6. Sustinerea la nivel local al unui climat de respect și înțelegere interculturală</p> <ul style="list-style-type: none"> - Implicarea tinerilor în activități comunitare, incluzivitate de cultură, etnie, dizabilitate, etc. 	<p>2019-2023</p>	<p>UNIT FCPS Casa de Cultură Instituție de învățământ</p>	<p>Mass-media API Asociație de părinți și pedagogi</p>	<p>50000</p>	<p>CR ONG Agenți economici</p>	<p>Nr de evenimente Nr de participanți</p>	<p>Raport Liste participanți Foto Comunicate de presă</p>
<p>1.7. Monitorizarea și mediatizarea cazurilor de succes</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea cazurilor de succes - Promovarea bunelor practici 	<p>2019-2023</p>	<p>UNIT FCPS Casa de cultură</p>	<p>Instituție de învățământ</p>	<p>15000</p>	<p>CR ONG Agenți economici</p>	<p>Nr de seminare Nr persoane</p>	<p>Liste participanți Programul de activități Agenda</p>
				<p>-</p>		<p>Nr de cazuri de succes</p>	<p>TV Articole Publicații Video Rețele de socializare</p>

Obiectivul Strategic 2. Promovarea unui mod sănătos de viață în rândul tinerilor							
Coloțion specific	Perioada de implementare	Responsabil	Parteneri	Costuri (MDL)	Surse de finanțare	Indicatori	Surse de verificare
1	2	3	4	5	6	7	8
<p>2.1. Informarea și educarea tinerilor în domeniul sănătății</p> <ul style="list-style-type: none"> - Incluziunea parteneratelor - Implementarea programului "Măști și educație nutrițională" - Seminare, training-uri pentru informarea tinerilor despre boli cu transmitere sexuală, igienă personală, sănătatea reproductivă 	2019-2023	UNIT Centrul Prietenilor Tinerilor "VITAMIN"	ONG-uri Centre de sănătate Școlarul	100000	UNIT Donații	Nr seminare Nr participanți	Liste participanți Program de activități
<p>2.2. Promovarea practicilor sportive în rândul tinerilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Săptămâni sportive cu acces gratuit. - Organizarea competițiilor sportive 	2020-2023	Școala Sportivă Cl. specializată pe sport	Școlarul Raional, Cl. ONG-uri, Agenții economici Cluburi sportive UNIT	15000	Cl. Agenții economici UNIT Școala sportivă	Nr de tineri instruiți Nr activități realizate Nr instituții implicate	Liste participanți Participări la concursuri Comunicate de presă

<p>2.3. Educația parteneriatului la nivel local între Oficiul Medical de Familie, Asociații Obștești și tineri</p> <ul style="list-style-type: none"> - încheierea acordului de colaborare 	2019	CS CPT "Viașaria"	ONG-uri DOM	-	-	Nr de acorduri Nr speciații implicati	Acorduri Inchisuri
<p>2.4. Promovarea necesității acțiunilor ecologice organizarea lor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Acțiuni pentru îmbunătățirea salutății, selectarea deseurilor 	2019-2023	UNIT RCS Inspectoratul pentru protecția mediului MPE	Centrul de Sănătate;	-	-	Nr de acorduri Nr de tineri implicati	Poni plantati Programul de activități
<p>2.5. Mediul și promovarea bunelor practici</p>	2019-2023	UNIT	ONG-uri Instituțiile de Învățământ Zarul local Est- carim Mass media	-	-	Nr de cazuri de succes	TV Articole Publicații video Rețele de socializare

Obiectivul Strategic 3. Chimnarea profesională și ocupanții a membrilor din raion

Obiective specifice	Perioada de implementare	Responsabil	Parteneri	Costuri MPI	Surse de finanțare	Indicatori	Surse de verificare
1	2	3	4	5	6	7	8
<p>3.1. Informarea despre oportunitățile de angajare</p> <ul style="list-style-type: none"> Organizarea seminarilor de informare; Târguri locurilor de muncă; Publicarea de articole în presă, rețele de socializare. 	2019-2023	FCPS DOFM	Instituțiile de învățământ, Agenți economici, ONG-uri naționale (Motivația, Eco-Raioni), UNIT	15000 (pentru toți 5 ani)	CR, DOFM, FCPS	15 articole 5 seminare realizate 250 urmi informati 5 târguri realizate cu implicarea a 500 pers. 10 Agenți economici implicați.	Articolele publicate, Agenda seminarului, Listele participanților, Poziț.
<p>3.2. Facilitarea intrării în viața profesională</p> <ul style="list-style-type: none"> Organizarea clubului muncii și atelierelor de evaluare profesională; Viște la întreprinderi cu implicarea Agențiilor Economice (prin valorile de schimb). 	2020-2023	UNIT DOFM FCPS	Instituțiile de învățământ, Agenți Economici.	3000 15000 15000	CR, DOFM FCPS	10 activități realizate cu implicarea a 120 uief. 120 rețevi evaluate.	Liste participanți, Agenda, Contabilități instrumentele- utilizate.

Organizarea schimbului de experiență între ONG-uri)						100 pers implicate și informate 50 pers implicate în schimb de experiență	Forme Facturi
<p>3.3. Dezvoltarea parteneriatului dintre Agenții Economici, Direcția pentru Ocuparea Forței de Muncă, Autoritatea Publică Locală, Asistența Socială, Asociații Obștești, Direcția Educația, CRT UNIT și Direcția Cultură în scopul identificării locurilor de muncă</p> <p>Organizarea atelierelor intersectoriale pentru monitorizarea implementării strategiei</p>	2019-2023	OCRM RCS CI	0	+		Nr de Acorduri de colaborare, Nr de ateliere, Nr de persoane implicate activ	Acordurile de colaborare, Liste participanti, Fisuri

<p>3.4. Promovarea întreprinderii social</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizarea seminarelor de instruire, informare și inițiere. - viză cu schimb de experiență. 	2020-2023	FCPS DOFM	API Scote Profesional ONG-uri naționale în domeniul UNIT	30000 12000	CR FCPS DOFM	8 seminare realizate, 120 pers formate, 6 vizite realizate, 60 pers implicate	Agenda, linite particulari, Raport, Foam, Articole publicate, Facturi
<p>3.5. Menținerea și mediatizarea succesorilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Articole de presă, - Postări pe rețelele de socializare. - Postări pe pagina web (CR, DC, UNIT, FCPS, DOFM) 	2019-2023	UNIT FCPS API I și II, DOFM, CJ	Instituțiile de învățământ, Scote profesionale, ONG-uri, Mass-media, Central preșterea tinerilor.	1000	CR	10 articole publicate	Postări și articole publicate

Obiectivul Strategic 4. Dezvoltarea infrastructurii regionale

Obiective specifice	Perioada de implementare	Responsabil	Parteneri	Costuri MPI	Surse de finantare	Indicatori	Suma de verificare
1	2	3	4	5	6	7	8
<p>4.1. Dezvoltarea infrastructurii educaționale în cadrul directoratului instituției publice acoperind teritoriul (bibliotecă, centru, etc).</p> <p>Identificarea spațiilor la nivel de fiecare localitate și realizarea de infrastructură.</p> <p>Organizarea de mine rotunde cu tinerii la nivel de APL.</p> <p>Încheierea acordurilor de parteneriat cu APL-urile, Agenții economici și grupul de tineri (consiliul tinerilor).</p>	<p>2013-2015</p> <p>2019</p> <p>2019</p> <p>2019</p>	<p>UNIT</p> <p>APL 1</p> <p>Consiliul Raional de Tineri</p>	<p>APL 1</p> <p>Instituția de învățământ</p> <p>DE</p> <p>Agentii Economici</p> <p>AO FCF</p>	<p>10000</p> <p>7000</p>	<p>CR</p> <p>Agentii Economici</p>	<p>Nr de tineri</p> <p>Nr de APL-uri implicate</p> <p>Nr de spații identificate</p> <p>Nr de Agenții economici implicați</p> <p>Nr de spații deschise/ dotate</p>	<p>Raport</p> <p>Lista</p> <p>Decizie</p> <p>Pr de prescripție primară</p>

<p>Costarea spațiilor identificate pentru activitățile zărilor, cu echipamentul necesar, achiziții de instruire a tinerilor pentru atragerea de investiții, fonduri.</p>				15.000		
<p>4.2. Modernizarea și responsabilizarea agenților economici pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - actualizarea și îmbunătățirea infrastructurii (lecție teorie social) - identificarea tinerilor cu necesități speciale la nivel de localitate. - Activități de monitorizare, - responsabilizare a instituțiilor publice și agenților economici, - încheierea acordurilor de colaborare cu agenții economici, 	2019-2020	APR, I și II UNIT DOFM Agenți economici FOFS	SAP Crăiova, Pierini, Instituții de învățământ.		<p>Nr de linii identificate),</p> <p>Nr de activități,</p> <p>Nr de acorduri,</p> <p>Devis de cheltuieli,</p>	<p>Lista participanți,</p> <p>Acorduri,</p> <p>PI,</p>

<p>- Identificarea resurselor pentru acoperirea spațiului pentru desființarea activităților cu teamă (trape, banc, bloc sanitar).</p>							
<p>4.1. Acoperirea infrastructurii pentru organizarea de activități în parcuri și alți locuri în aer liber pe timpul verii</p> <p>- Identificarea spațiilor pentru activități în aer liber pe timp de vară.</p> <p>- Identificarea resurselor și potențialilor spații economice.</p> <p>- Amenajarea spațiilor conform întreprinderii identificate.</p>	<p>2019 - 2020</p>	<p>APL I și II URMT</p>	<p>-Agenții economici, Mentori grup tineret.</p>	<p>100000</p>	<p>CR, Centrul Agrar economic</p>	<p>Nr de spații identificate, Deviu cheltuieli, Nr de acorduri, Nr de acci- amenzat</p>	<p>Acorduri, Proze, Fințări</p>

<p>4.4. Aducurama transparentei procesului decizional implicarea tinerilor în grupul consiliu și sedinte organizate de API.</p>	2019-2023	<p>UNIT Grupuri de tineri API CR</p>	<p>Instituții de învățământ ONG-uri API</p>		<p>Nr de tineri implicați. Nr de sedințe.</p>	<p>Liste. Raport</p>
<p>4.5. Promovare și sensibilizare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Crearea unei platforme/ut canal ar facilita relansarea. - Publicații, articole în presă. 	2020-2023	<p>UNIT Tineri implicați Mass media</p>	<p>Mass-media API DE</p>	2000	<p>Nr de apariciți, distribuți. Nr de articole.</p>	<p>Sit-uri funcționale Liste. Articole publicate</p>

**5.2. PLAN DE ACTIUNI PENTRU PERIOADA ANULUI 2019
TRIMESTRUL II – 2020 TRIMESTRUL I PENTRU
IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE TINERET**

Obiectivul Strategic 1: Asigurarea accesului la educație de calitate, atât formală cât și non-formală, tuturor tinerilor din raionul Crișana							
Nr.	Denumirea activității	Trimestru				Resurse financiare	Responsabil
		II	III	IV	I		
1.	Analiza Curriculum-ului de învățământ (atelier pe interese din clasele primare);		+	+		Interne și granturi	Direcția Educație FCPS- Centrul UNIT
2.	Identificarea oportunităților de angajare a psihologului școlar și capacitarea lor în dezvoltarea personală a tinerilor (1 psiholog în 3 instituții);			+	+	Interne și granturi	DE UNIT
3.	Puncte de colectare a necesităților/intereselor tinerilor;		+	+	+	-	ACFM CSAF "Universul" UNIT FCPS
4.	Platforme de discuții cu tinerii la UNIT (anual);			+	+	Interne	Centrul de Cultură; UNIT
5.	Focus-grupuri (20 focus grupuri/ 4 anual);			+	+	-	UNIT FCPS
6.	Program de dezvoltare non-formală la nivel de raion: școli de vară, tabere, schimb de experiență, seminare, etc.			+	+	Interne	DE UNIT
7.	Prezentarea unui raport pe activitatea tinerilor la ședințele CR;			+		-	

8.	Asigurarea cu spații pentru întâlnirile tinerilor	+	+	+	+		AFL
9.	Implicarea tinerilor în activități comunitare, indiferent de cultură, etnie, etc.	+	+	+	+	-	UNIT FCPS
10.	Seminare, activități de sensibilizare		+	+	+	Internu, granturi	UNIT FCPS
11.	Identificarea căminilor de noapte			+	+	-	UNIT

Obiectivul Strategic 2. Promovarea unui mod sănătos de viață în rândul tinerilor

Nr	Descrierea activității	Trimestru				Resurse Financiare	Responsabil
		II	III	IV	I		
1.	Încheierea parteneriatelor		+	+		-	UNIT
1.	Implementarea programului "Nutriția și educația nutrițională"			+	+	Internu, granturi	Centrul Prietenos Tinerilor "Vitarin"
2.	Seminare, training-uri pentru informare tinerilor despre boli sexuale, igienă personală		+	+	+	Internu, granturi	UNIT
3.	Încheierea acordului de colaborare între Oficiul Medicilor de Familie, Asociații Țărănești și Tineri			+	+	-	UNIT ONG
4.	Acțiuni pentru înverzire și salubritate, selecționarea deșeurilor		+	+		-	UNIT ONG

Obiectivul Strategic 3: Orientarea profesională și vocațională a tinerilor din raian

Nr.	Descrierea activității	Trimestru				Resurse financiare	Responsabili
		II	III	IV	I		
1.	Organizarea sesiunilor de informare;			+	+	Interne și granturi	UNIT FCPS DOFM
2.	Tipurile locurilor de muncă;		+	+		Interne și granturi	UNIT FCPS DOFM
3.	Publicarea de articole în presa, rețele de socializare			+	+	-	UNIT FCPS DOFM
4.	Organizarea atelierelor intersectoriale pentru monitorizarea implementării Strategiei		+	+		-	UNIT FCPS DOFM

Obiectivul Strategic 4: Dezvoltarea infrastructurii raionale

Nr.	Descrierea activității	Trimestru				Resurse financiare	Responsabili
		II	III	IV	I		
1.	Organizarea de mese rotunde cu tinerii la nivel de APL;		+	+	+	-	UNIT APL I, Consiliul Raional de Tineri
2.	Încheierea de parteneriate cu APL-uri, Agenți economici și grupul de tineri (consiliul tinerilor);		+	+		-	UNIT APL I, Consiliul Raional de Tineri
3.	Dotarea spațiilor cu echipamentul necesar identificat;			+	+	Interne și granturi	UNIT APL I, Consiliul Raional de Tineri
4.	Identificarea tinerilor cu necesități speciale la nivel de localitate;			+	+	-	APL I și II UNIT

5.	Identificarea spațiilor pentru activități în aer liber pe timp de vară.		+	+		-	UNIT APL I și II
6.	Identificarea resurselor și potențialilor agenți economici.		+	+	+	+	UNIT APL I și II
7.	Amenajarea spațiilor conform intereselor identificate.		+	+	+	Internu și grațuri	UNIT APL I și II
8.	Implicarea tinerilor în grupuri, comisii și ședințe organizate de APL.	+	+	+	+	-	UNIT Tinerii membri

VI. Planul de raportare și monitorizare

Impactul pozitiv și succesul realizării Strategiei de Tineret depinde foarte mult de participarea tuturor actorilor care au contribuit la elaborarea acestui document. Monitorizarea și evaluarea implementării Planului Strategic va stimula maximizarea impactului sistemului integral de servicii sociale în scopul respectării principiilor sistemului, dar și nevoilor raștilor, atât din mediile rurale cât și urbane. Calitatea, consecvența și eficiența acțiunilor întreprinse, vor reflecta modul de aplicare în practică a obiectivelor propuse prin Planul Strategic. În procesul realizării Planului de Acțiuni vor fi implicați mai mulți actori, atât interni, cât și externi, fiecare contribuind la implementarea acțiunilor planificate. Aceștia sunt:

- Consiliul Raional Crădeni
- Direcția Educație
- Centrul VăT
- Direcția asistență socială și protecție a familiei
- Primăriile localităților din raion
- Serviciile sociale
- Serviciul de asistență psihopedagogică
- Organizațiile neguvernamentale din raion
- Agenția pentru ocupare a forței de muncă
- Centrul medicilor de familie
- Agenții economici locali
- Inspectoratul de poliție

Implementarea Strategiei de Tineret are cuprinsul 3 etape:

1. **Aprobarea Strategiei.** În cadrul acestei etape, Strategia urmasă a fi consultată cu diverse grupuri de populație. Ulterior, Strategia va fi ajustată, în concordanță cu propunerile și recomandările înaintate în timpul consultării, ca temeră să fie înaintată Consiliului Raional spre adoptare. Specialiștii din cadrul Direcțiilor, vor coordona planurile de activități anuale complementare Planului de Acțiuni 2019 - 2023 al Strategiei.
2. **Monitorizarea Strategiei.** Responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta realizarea acțiunilor, proiectelor pentru perioada de implementare. Monitorizarea acțiunilor planificate se va efectua în baza indicatorilor de performanță. Procesul de monitorizare al Strategiei constă în evaluarea atingerii obiectivelor strategice prin intermediul indicatorilor de progres și raportarea rezultatelor evaluării.
3. **Evaluarea impactului în procesul de implementarea Strategiei** se va face prin studiul indicatorilor de performanță. În Planul de Acțiuni, pentru fiecare acțiune planificată, sunt stabiliți indicatori de implementare. În concordanță cu informațiile furnizate de către responsabilii de implementare sau instituții specializate se va stabili gradul de implementare și atingerii obiectivelor propuse.

Raportarea procesului de implementare al Strategiei se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor anuale către Consiliul Raional cu referire la realizarea Planului de Acțiuni și a obiectivelor strategice. Anual Direcțiile vor prezenta Consiliului Raional raportul de evaluare a implementării Strategiei de Tineret.

VII. Riscuri și amenințări în implementarea Planului Strategic

Realizarea unor acțiuni planificate în Planul Strategic, pot fi împiedicate de prezenta altorwa riscuri și impedimente de implementare. Riscurile pot fi atât de natură internă cât și externă.

Domeniul	Descriere
Riscuri interne	
<i>Procesul implementării Strategiei</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Experiența redusă a specialiștilor în elaborarea, promovarea și gestionarea proiectelor, granturilor; - Resurse financiare regionale gestionate limitate; - Lipsa capacităților/capacități reduse de atragere a investitorilor străini
<i>Parteneriat</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Colaborarea neeficientă a Autorităților publice locale cu sectorul de afaceri; - Indiferența și neimplicarea actorilor-cheie în susținerea activităților specifice în Strategie;
<i>Economic</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Invenț limitat / lipsa interesului din partea agenților economici în susținerea activităților planificate pentru tineri și ocuparea acestora în câmpul muncii;
<i>Social</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Resurse limitate pentru acționarea asistenței sociale bazate pe nevoi individuale ale familiilor tinere; - Migrația forței de muncă;
<i>Infrastructură</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Autorități responsabile față de problemele de accesibilitate ale persoanelor din grupul vulnerabil (cu dizabilități, mobilitate redusă, mame cu copii până la 3 ani) - Accesul nu corespunde standardelor și normativelor în construcții
Riscuri cu implicații externă	
<i>Relații parteneriat extern</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Colaborarea neeficientă cu autoritățile centrale - Gradul redus de credibilitate al donatorilor externi
<i>Fonduri externe</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Capacități reduse de scriere, implementare a proiectelor europene și absorbția a fondurilor; - APL nu valorifică partenerii, care atrag investiții
<i>Cadrul politic</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Instabilitatea politică - Imperfecțiunea mecanismelor de implementare a cadrului legal

RECOMANDĂRI:

Problemele care au fost identificate în rândul tinerilor din raionul Criuleni, sunt caracteristice pentru majoritatea tinerilor din țară. Acestea își au soriginea în migrația părinților peste hotare, lipsa interesului și motivației pentru a se implica în activități comunitare, dar și acțiuni insuficiente întreprinse la nivel de raion în ceea ce vizează orientarea vocațională a tinerilor. Pentru încurajarea acestora să participe la viața economică, politică și educațională sunt necesare a fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea unui program pentru orientarea profesională și vocațională a tinerilor prin introducerea acestui subiect în planul de activitate al psihologilor școlari, în cadrul orelor de dirigință, educație civică, dezvoltare personală, ca implementare din clasele gimnaziale;
- Stimularea și încurajarea parteneriatului între Agenții Economici, Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă, Autoritatea Publică Locală, Asistența Socială, Asociații Obștești, Direcția Educație și Direcția Cultură în scopul identificării locurilor de muncă;
- Organizarea seminarelor, ateliereilor, cursurilor de antreprenoriat pentru tineri;
- Elaborarea de politici de suport financiar prin acordarea de granturi preferențiale și susținerea programelor de abilitare economică a tinerilor;
- Sporirea gradului de ocupare a forței de muncă tinere, prin atragerea divizionelor investiții, pentru dezvoltarea infrastructurii, în special în localitățile rurale;
- Asigurarea accesului tuturor tinerilor la educație formală și nonformală, fără discriminare;
- Realocarea surselor economice în domeniul educațional pentru creșterea serviciilor alternative și sporirea accesului tinerilor din mediile rurale cât și tinerilor din grupul vulnerabil;
- Susținerea și încurajarea organizațiilor locale care desfășură activități de educație nonformală, seminarie și instruire;
- Dezvoltarea serviciilor de sănătate pentru tineri, care ar favoriza prevenirea diverselor situații problemă, le-ar asigura buna pregătire în perioada de maturizare;
- Îmbunătățirea sistemului de protecție socială a familiilor tinere, familiilor dezavantajate;
- Elaborarea politicilor de tineret care ar încuraja tinerii să se implice activ în procesul decizional la nivel local, raional, chiar și național;
- Organizarea seminarelor de instruire a tinerilor în obținerea unui loc de muncă, dezvoltarea de afaceri în mediul rural;
- Educarea tinerilor în spiritul civic și al responsabilității sociale, dar și sporirea nivelului de conștientizare a rolului de cetățean în dezvoltarea propriei comunități.